

A'
CSÁSZARI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDLMÉVEL.

Nro 38.

Költ Bétsbenn, Sz. András Havána^k (November)
9-dik napján 1802-dik Elfztendőben.

B é t s.

Felséges Urunknak olly Rendelését lehet a'
Bétsi Udvari Újság legújabb árkusában olvasni,
mellynél fogva, a' papirosoknak, kötelező írá-
soknak, alkú leveleknek, 's a' t. megbélyegzé-
sének ára, a' jövő December utolsó napjától kezd-
vén, a' Császári Örökös Tartományokban, úgy-
mint Austriában, Cseh Országban, Morvában,
Stájer Országban, Karinthiában, Karnioliában,
Görtzben és Gradiskában, valamint szintén nap-
keleti és Napnyúgotti Gallitziában, Brody keres-
kedő várost is ide értven, fellyebb vitetik. Ezen
Rendelésnek alá vettetnek a' Számadó Könyvek,

Q q

a' Cs. Kir. említett tartományokban költ váltó levelek, kártyák, valamint szinte minden külső és belső Újságok, és azok mellett kiadattni szokott Jelentések, mellyek hasonlóképpen megbélyegeztetnek, és a' mint az ide való Cs. Kir. Fő Pósta Hivatal által kiadott Újságok' laistromából lehet látni, mindeniknek fellyebb megy az ára.

Magyar Ország.

Posonyból November 5 dikén. Kijöttek már nyomtatásban, a' múlt Ország Gyűlésén tett végzések, azon rendel, a' mint azok, Felséges Királyunk által megerősítettven, mint Törvények, tzikkelyekre szedődtek.

Posonyból November 8 dikán. Nyóltzad nap ~~óta~~ egészen ide hagyták városunkat az Ország Gyűlésére egybe gyűlekezett Magyar Méltóságok, 's Uraságok. Szinte vízfíza tetszik magoknak a' Posonyi polgároknak is, hogy az az elevenség, melyet annyi Magyar Uraságok egygyütt létele nek vídám tekintete, a' hazai nyelv elterjedése, 's a' nemzeti ékes öltözet látása gerjesztett minden szívekben, egyszerre elenyészett. Annyival pufztábbnak tetszik a' város, hogy már a' katonaság is, melly őrizeten vólt nálunk, elébbeni kvártélyaira takarodott.

Olasz Ország.

Romából October 16-dikán. A' múlt napokban Ostia felé utazott Ő Szentsége némelly Papi Fő Személyek társaságában, 's az ott lévő erősséget megnézegette. — Ismét megtiltódott a' mesterség' mindenféle remek munkáinak, akár régiek, akár újak legyenek azok, Ő Szentsége tartományaiból való kivitele. Szükségessé tette

ezen rendelést az, hogy az Anglusok akár mitse da drága áron is megvették mostanában az efféléket Olaszországban, és attól lehetett tartani, hogy azok a' remek munkák is kifognak nem sokára Olaszországból, melyeket a' Frantziák ott hagytak.

Helvétzia.

Lausánnából Octob. 19-dikén. Úgy hallatik, hogy ezen hónap vége felé Neufchatel-ben fog olly Gyűlés tartatni, melyben Helvétzia dolgainak elintézése fog felvevődni, a' hol a' Frantzia Republika, Berlińi és Austriai Ministerek is megfognak jelenni.

Schafhausumból Oct. 28-dikán. 35, sőt 40 ezerre telzik mind öszve a' Helvétziába nyomúlt Frantzia sereg számát. — A' Frantzia Republikából jövő közönséges levelek azt emlegetik, hogy az első Konzul tzelja az, hogy Helvétziának meghagyja azon szabadságát, melly Konstitúziójának formálására megkívántatik: azonban ezek mind eddig ollyan szép szavak, melyeket az idegen sereg itt léte miatt tulajdon értelembe venni lehetetlen. Sokkal többet kiállottak már a' Helvétziai polgárok, mint sem hogy holmi szóból álló ígéreteknek hinnének, 's inkább szeretnének már tsendességben élni, mint sem jó reménység fejébe olly számos idegen sereget tartani. — Dolder, le fogja tenni, a' mint hallatik Landammanni hívatalát. —

Tigúrumból Octob. 24-dikén. Midőn polgár Rapp öszve járta Helvétziát: úgy tapasztalta, hogy mind a' városokban, mind a' falukban az a' nyomorúság uralkodott, melly a' belső hadakozásnak elválhatatlan szomorú követője, Jelen

léte letsendesítette egy kevésbé, a' gondok, és a' bizonytalan jövődök miatt megháborodott polgárokat. Úgy tetszik mintha mutogatná magát az az édes reménység, hogy a' zürzavarok, melyek 8 esztendőől fogva oly gyakran kiütöttek, letsendesednek már valahára, 's talán közelgetünk azon időhöz, mellyben a' különböző felek levetkezik az egymás eránt való gyűlölséget, barátságos kezeiket nyújtják egymásnak, és az emberi szeretet által elfoglalt, 's a' köz jó előmozdítására törekedő tiszta indulatokat vísznek a' Haza oltárára. Talán megérjük még azt az időt, midőn a' magok hasznát, a' Haza neve alatt munkálódók kiteszenek, és a' midőn minden azt mondja róllok: ezek vóltak azok, kiknek bezzéde nem egygyezett soha gondolataikkal, és a' kik miatt sokan kéntelenítették elhagyni Hazájokat, sokan pedig fegyver által estek."

Bátor nem lehet is mondani, hogy még egy nyomon járnának minden Helvétziai polgárok: ezekben mindazáltal tsak ugyan megegyezzenek mindenek. 1) Hogy oly Konstitúció legyen, mellynél fogva, ne egynehány Előkelő vigye tsak a' dolgot, és a' melly által a' polgárok, minden Vallásbeli, Kántonbeli vólt külömbség nélkül, egyforma jussokkal bírjanak. 2) Hogy a' Konstitúció, a' helyhez, nyelvhez, szokáshoz legyen alkalmaztatva; melyekre való tekintetből, mindent egy mértékre venni Helvétziában nem lehet. 3. Hogy Helvétzia megtarthassa a' Frantzia Nemzettel való barátságot. —

Svájtzból Oct. 26 dikán. A' Svájtzai Gyűlés tagjai eloszlottak, nem akarván egygyütt létekel a' külső erőt felingerelni, és az egész Res-

publikát veszedelembe taszítani. Generális Bachman minden polgári katonáknak tudtokra adta hogy térjenek vissza honnyaikba, 's bízzák a Mindenhatóra hazájok állapotját.

Schafhausumból Oct. 25-dikán. Egynehány napoktól fogva, Tgurum vidékét nyughatatlankodtatták azok az emberek, kik a' prédálásból, és a' függetlenségből szeretnek élni. Kiváltképpen Winterthurt, fenyegették. A' Tigúrumi Kanton hozzánk folyamodott, 's tőlünk kért segítséget. Tegnap korán küldődött is egy Batallion. Dél tályban híre futamodott, hogy a' zenebonások mind a' mi seregünket, mind a' Tigúumi katonákat megtámadták, és megfőzötták. Ezen hírre csak hamar két ezer ember fegyverkezett fel Schafhausum városától, és vidékéről. Még az nap estve felé olyan hívatalsbeli tudósítás küldetett hozzánk, hogy a' Fő Strázsa Mester Holzhalt körül vette a' zenebonásokat, és tüzes őzve tsapás után fegyvereiket elfezde.

Bernából Oct. 27-dikén. Untervaldba is béfőzallítottak a' Frantzia katonaság, valamint szintén Graubundenbe is. Olasz Országból jőttek ezen tartományba a' katonák, kiknek számát hat ezerre lehet tenni. — Frantzia vőlt Minister polgár Verminac, ki Helvétziában vőlt, Párisba megy, hogy az ott Helvétziára nézve tartandó Gyűlésen megjelenjen. — A' Helvétziai Kormányzó Ruttiman t, Müllert, Friedberget, és Pidoux-ot küldi ezen Gyűlésre.

Német Ország.

Aschaffenburgból Octob. 25-dikén. Az ifjú Gróf Benzeltre (kit a' Mogunziai V. Fejedelem titkos Tanácsává nevezett) van bízva Regens-

burgnak az említett V. Fejedelem számára leendő elfoglalása. Azonban még is azon van Regensburg, hogy előbbi állapotjában megmaradhasso.

Regensburgból Octob. 26-dikán. Báró Hügel, Cs. Kir. tellyes hatalmú Minister, ezeket közlötte ma a' Deputátzióval. „A' Császári Királyi Felség, örömmel kinyilatkoztatja a' rendkívül való Deputátziónak, hogy a' közönséges tsendeség fentartására tzelozó gondoskodás által vezéreltetvén, azon akadályokat, mellyek a' Párisban folyó egygyezést meggátolhatták volna, elhárította, megegygyezett abban Ő Cs. Kir. Felsége, hogy a' Frantzia Kormányfők által, Követének ajánlott, 's a' Toskánai Nagy Hertzeg leendő tartományai nagyobbíttatását magában foglaló plánum, tevödjön fundamentomúl, a' károk pótlását illető végső, 's meghatározott egygyezésben. A' Császári Kir. Felség tellyes bizodalommal reményli, hogy az ezt illető barátságos egygyezés, haladék nélkül elkészül nem sokára, mellynek kívánt, 's egyenes következése lesz a' Deputátzió egész munkájának jobb rendbe való fzedése. Midön Ő Cs. Kir. Felsége, mint Német Ország Feje, ez eránt való további és végső kinyilatkoztatását, a' dolog természetéhez képest magának feltartja: nem kételkedik arról Ő Felsége, hogy a' Német Országi Státusok Küldöttjei jó neven veszik azt, hogy ez egy kevesé elhalad, és ezen dologban is olyan bizodalommal viseltetnek Ő Felségéhez, mellyet legtisztább tzeljainak olly sok ízben tett munkás bizonyosságai, és mérsékelt, 's igasságos gondolkodásának kijelentése után, méltó jussal kívánhat.

Regensburgból October 29-dikén. A' Tegnap-i Ülésben előadta a' Moguntziai V. Fejedelem Küldötje Báró Albini igen hofzszasan az eránt való voksát, a' mi a' secularizálandó Tartományokban lévő Papság tartását, és a' vólt jószágokban lévő Tifztek fizetését illeti: melly vélekedés elfogadtatott, és megerősített. Igen tsak oda megy ki a' dolog, a' mint azt a' Brandenburgi V. Fejedelem Ministere elő adta, és a' mint rövideden közlöttük 37-dik számú Újságunkban, azzal a' külömbséggel, hogy ezen újjabb előterjesztés szerént jobban belé botsátkozott a' Deputátzió az egész dologba, és azt egész kiterjedésében gondolóra vette.

Regensburgból Octob. 30 dikán. Minden nap nevededik azok' száma, kik a' károk pótolását illető második plánum ellen kifogásokat tesznek. — A' Frantzia Ministerek, olly kinyilatkoztatást közlöttek a' Deputátz óval, hogy az tovább is folytassa úgy tanátskozásait mint eddig, szíven tartván a' Gyűlésnek minél hamarébb leendő elvégezését, 's bizonyos lévén az eránt, hogy a' Frantzia Kormányfő, a' Császári Királyi Udvarral egygyet ért a' károk kipótolása eránt, a' melly megegygyezését maga a' Császár Ő Felsége is, nem sokára fogja közleni a' Deputátzióval.

Frantzia Ország.

Párisból Oct. 24-dikén. A' külső dolgokra ügyelő Minister polgár Talleyrand, következő levelet írt a' Baváriai V. Fejedelem Követjének Cetto-nak. „Uram! Az, hogy némelly Baváriához tartozó bírtokok, de a' mellyek az újj osztály által öfzfőbb szorítódnak, Helvétziával ha-

tárosok, az Úr figyelmetességet magára vonta a' Helvétziában lévő újj zűrzavarok eránt. A' pénz és a' tsalárdság miatt hasonlott meg már jó darab időtől fogva ez az Respublika, a' mi nem engedte, hogy a' vokszok többsége által felállott Kormányfűk állandó legyen. Míg az ellenkező rész (oppositio) alattomban való tsalárd útakon indúlt el a' boszfű állásra: úgy tartotta az első Konzul, hogy ennek is véget vet Európa közönséges tsendessége. De Helvétzia ellenségei annyira mentek, hogy a' dolog kardra került, és a' veszedelem fenyegette Helvétziát. Illyen környűlálások között mindenek óhajtották vólt az, hogy az első Konzul szólljon belé a' dologba. Ezt kívánta még az a' rész is, mely a' Kormányfűk ellen fegyvert fogott. — Helvétzia szomszédjai, nem nézhették hideg vérrel ezen zűrzavárokat, az emberiség, a' Frantzia Respublika' és Európa hafzna kívánta, hogy az első Konzul, azon feltételét, hogy magát Helvétzia dolgaiba nem avatja, változtassa meg. Rá vette magát, hogy mint Helvétzia barátja, belé szólljon az említett Respublika dolgaiba: és az letsendesedett. Látták a' tiszta szívű polgárok, hogy megsalódtak, és azzal fenyegetődztek, hogy azok ellen fordítják fegyvereiket, kik Frantzia Országot előttök motskolták, melyet közönséges végezéseikben is nagyon megsértettek. — A' közönséges megűtálás áll boszfűt rajtok, ezen motskolódásért. — Az első Konzul nem akarta ezt a' Tartományt magának hagyni, mely a' Frantzia Respublika segűtségére szorűlt, és a' mely az ő segűtsége nélkül, vísfza esvén a' függetlenségbe, ismét azon járom alá vettetett vólna, melyet

lerázott a' nyakáról. De akkor, midőn által látta az első Konzul, hogy a' Svájtzser Némzetet szükség arra segíteni, hogy magának állandó Konstitúziót formáljon: nem szűnt meg ezen Nemzetnek másfól való függését úgy nézni, mint Konstitúziójának fundamentomát. Az a' juss, hogy a' Svájtzser Respublika, maga magát organizálhassa, egy azon hadnak jó következtései közzül, mellyet a' Frantzia Respublika folytatott, és ez a' véghez ment egygyezések által is megerősített. És mivel ezt a' just Helvétzia a' Frantzia Nemzet győzödelmeinek, és jólétvő Politikájának köszönheti: éppen ezért akarja az első Konzul ezen jusnak gyakorlását óltalmazni, és annak eleit venni, hogy némelly hazájokból kiköltözött jött ment embereknek, módjok legyen arra, hogy számos polgártársaikat ezen justól megfoszthassák. Ezek az emberek nem hajthatják végre a' Lünevillei egygyesség' Helvétziát illető részét; ezt csak a' nép nagyobb része teheti, mellyet ők örömezt elnyomtak volna, de a' mellynek másoktól való nem függését az említett egygyesség bizonyossá teszi. Ezek az emberek szinte olyan nevezetes részei e' Helvétziának, mint Argau, Waatland, és az ez előtt volt alattvalók, kiknek jussát, nem csak a' Lünevillei egygyezésben, hanem az azolta Helvétzia, és Frantzia Ország között lévő öfzveköttetést megerősített egygyetértésben is szeme előtt tartotta a' Frantzia Respublika? Könnyű előre is által látni, hogy lesznek olyanok, kik azt hírlelik, hogy Helvétzia, más Respublika példáját akarván követni, olyan öfzveköttetésre lép az első Konzullal, mint az Olasz Országai Respublika: de ez

a' gondolat távol van az első Konzultól, és feltett tzeljaival ellenkezik, mellyek egyedül abban határozódnak, hogy Helvétzia segítsessék azok által, másoktól való nem függéséhez képest intézett tulajdon Konstitúciójának organizálására." 's a' t.

Párisból Oct. 25 dikén. A' főben járó dolgokra ügyelő Törvényfzék, az alsó Rajnai departamentomban volt Elölülője polgár Mathieu, letétetett a' Konzulok által hívatlájából, a' törvényekre ügyelő Minister előterjesztésére: mivel felette lassan folytak a' dolgok keze alatt, úgy hogy még azok se kerültek elő, mellyeknek ez előtt 6 hónappal végeknek-kellett volna lenni.

Párisból October 27-dikén. Az első Konzul Roven, Havre és Cherburg felé szándékozik utazni. A' belső dolgokra ügyelő Minister, ki kíséri, már ma előre elindult. A' Roveni Praefectus, a' következőket közölte a' lakosokkal. „Polgárok, két nap múlva köztetek lesz az első Konzul. Ő az, a' kinek köszönhetitek a' győzödelmet, a' békességet, az erkölssök ~~javítását~~, a' rendet, és a' törvényeket. Ő az, kinek fáradhatatlan és mind a' hadakozás alatt kitetszett, mind a' békességben szembetűnő munkássága, csak arra törekedik, hogy mindenkor többet csináljon, ki életét is elfszánta a' ti boldogságtokért. Nem csak megfundálta a' Respublikát, hanem felemelte azt omladékaik között, hogy egy legyen a' legelső Hatalmasságok között; az ő szavára, megnyitlak azon omladékok között, az az előtt nem ismért boldogságunknak kútfejei. Ezen Héros' híre neve bétöltötte az egész világot. Az idegenek megszűnnek eljönek, hogy megláthas-

sák. Mind belől, mind kívül nagy tiszteletben tartatik a' mit mond. Sok Nemzetek, hozzá folyamodtak, hogy intézze el dolgaikat, 's legyen ítélő Bíró közöttök. Mitsoda szerentségek vagytok ti, hogy megtisztel benneteket látogatása által az első Konzul! Azért jön közitekbe, hogy megtudakozza miben láttok szükséget, 's mitsoda kútfejei vagynak boldogságtoknak, hogy elevenséget adjon itt a' föld művelésnek, kereskedésnek, és hasznos mesterségnek, mellyekért hajdan tiszteletben tartattatok. Mostanī útja jótémény, jelenléte kints. Felfedezi Ő boldogságtokra azt, a' mi mások elől eltűnik. Vegyétek hasznát ezen jótéménynek, mellyet néktek méltán irigyelnek más departamentomok. Lesz olyan idő, midőn az öregek azt beszélik gyermekeiknek, hogy ők látták Bonapártét. — Nem mondok arról semmit, hogy fogadjátok az első Konzult, tudván azt, hogy ötet mindenütt illendően fogadják." 's a' t.

Straßburgból Oct. 26-dikán. Polgár Vermiac Helvétziában vólt tellyes hatalmú Minister helyébe Generális Néy rendeltetett, ki nem tsak az említett Respublika külső öfve-köttetésébe szállhat belé, hanem egyszersmind olly hatalommal is bír, hogy a' Frantzia sereg által kényszerítheti a' Svájtzereket arra, hogy a' Frantzia Kormányzék, nevezetesen pedig az első Konzul kijelentett akaraját tellyesítsék. Az említett Generális vigyáz, a' most ismét Bernában lévő Kormányzék végezéseinek tellyesítésére, addig, míg végképpen elválík Helvétzia sorsa, Párisba küldött polgárjai vilfsza jöveitei után.

Párisból October 27-dikén. A' Kormányfőiek dolgaiban forgolódo Személyek azt erősítik, hogy a' Frantzia Kormányfőeknek a' Német Országi károk pótlásában eddig volt hatalmas maga viselése, nagyon megváltozott, és hogy az első Konzul ezen princípiumokhoz tartja magát, melyeket a' Lünevillei békeség megkészfűlése szűlt, és a' melyek nemes gondolkodása módjával megégygyeznek. Ismét helyre áll egészen a' Fels. Cs. Kir. Udvarral való tökéletes egygyetértés.

Anglia.

Londonból October 17-dikén. Admiralis Bickerton-hoz, kire a' Közép Tengeren levő Anglus sereg igazgatása van bízva, nevezetes tudósítások küldettek. — Úgy hallatik, hogy Moore, kinek elindúlása tzelja igen nagy titokban tartott, Bétsnek vette útját.

Londonból Oct. 20-dikén. Különös az Újságainkban, hogy azok hadakozó hangon vagynak mostanában írva. Négy hadakozó hajóink parantsolatot vettek, hogy hírtelen eveznének ki Portmuthból Málta felé. Úgy látszik, hogy az Angliai Kormányfőiek igen roszsz neven veszi, hogy az Algíri Dey, két kikötő helyet adott a' Frantziáknak, melyet azok nyakra főre erősítenek. — A' mi Kormányfőiekünk eleibe terjesztette az első Konzulnak: mely kedve ellen vagynak a' Helvétziai újabb történetek, a' melyekbe a' Frantziák magokat belé elegyítettek. Megvállik leszsz é valami haszna vagy nem ezen előterjesztésnek. Sokan nagy summákban fogadnak, hogy nem sokára kiűt a' Frantziák, és Anglia közt a' háború. — Nem tsak Béts felé, hanem Pétersburgba is küldődött innen egy Kurír fontos dolgokkal.

Orosz Birodalom.

Petersburgból October 5-dikén. A' mi kedves Császáruk' első Sándor tselekedetei olyanok, hogy azokat nem lehet nagyra nem betsülni. Tegnap öfzve gyűltek az úgy nevezett Wlodimir Rendének Tagjai olly tzéllal, hogy ezen Renden való elsőséggel a' Császárt egy akarat-
tal megtiszteljék. Nem fogadta el első Sándor ezen méltóságot: mivel (a' mint kijelentette) úgy tartja, hogy még nem tsinált annyi jót a' Státus hasznára, hogy azt megérdemlené. — Az igazgató Szenátus azt kérte Ő Felségétől a' minapá-
bar, hogy hadd köszönhesse meg a' Császárnak azt, hogy olly jussokat adott néki. A' nemes szívű Császár azt felelte, „hogy tsak a' tzéllját is ollyba tartja a' Szenátusnak, mint ha már azt tselekedettel kimutatta volna.” —

Harmadizori Hír-adás.

A' Magyar Biblia mintegy húszszorjött ki eddig az ideig külömb-külféle Formátában. Ezek mind ollyan betűkkel voltak nyomtatva, hogy azokat az öregek nem olvashatják, az ifjak olvasván, szemeiket elrontják, kivéven a' Visolyi, Váradi, és Casseli, vagy inkább Norimbergai kiadásokat, de a' mellyek régen a' ritkaságok közé számláltatnak. A' többinél valamivel olvashatóbb volna a' Lipsiában (Posonban) 1776-ban lett kiadás, hanem ha ez mindenütt tellyes volna nyomtatásban esett hibákkal. Én gondolkodván a' Magyar Bibliának ollyan kinyomtatásáról, melly a' nevezett alkalmatlanságokról, és hibáktól üres, azomban a' sokat nem tanúlt olvasóknak az olvasás közben származható kétségeik eloszlatásokra alkalmas, de nagysága miatt

drága ne lenne; a' dologhoz értő jóakaróimat megkérdeztem, melyiket kellene az eddig kijött Bibliák közzül követésre felvenni? Egygyenyően azt felelték, hogy a' Váradi Biblia kinyomtatásával tzelomat legjobban elérném, és azzal a' Publicumnak nagy hasznót tennék, ha azt 1-ször a' mai Orthographia szerént, 2-szor tisztább papirosra, 3-szor nagyobb betűkkel nyomtatnám, ki mint van az originál, és 4-szer a' széleken lévő rövid magyarázatoknak megvissgálásokat valamely alkalmas emberre bízám. A' három elsőbb dolgokra nézve semmi nehézség előttem nem vólt; az utólsótól is megszabadított a' Pesti Reformáta Ekklesiának L. Pálztora T. T. Báthori Gábor Úr, a' ki hogy a' Publicumnak e' részben is szolgálhasson, magára vállalta a' jegyzések megvissgálásokat, azoknak a' szükség szerént való változtatásokat, a' hol kell a' régieknek elhagyásokat, azok helyett újaknak bétételeket. Illyen készülettel lévén, alázatosan jelentem a' Publicumnak, hogy én a' Bibliának a' Váradi formára való kiadásához akarok kezdeni a' nálunk találtatható legtisztább papirosra, épen ezekkel a' betűkkel, melyeket mutat ez a' hír-adás. De mivel az illyen nagy munka sok költségben kerül, előfizetésre kell ezt bósátanom. Az előrefizető Uraknak egy exemplár, mely az originálnál egynéhány árkussal vastagabb lesz, 5 Rh. ft és 40 kron fog adattatni, mások 7 Rh. forinton fogják megszerezni. Az előre-fizetésnek utolsó terminussa ezen folyó 1802-dik esztendőnek utolsó napja lesz. Kérettetnek illendő tisztelettel a' Hazában lévő T. T. Esperest Urak, és a' T. T. Lelki Pálztorok, hogy ezt az én igye-

kezetemet, a' vigyázások alatt lévő Híveknek tud-
tokra adni, az előre-fizetőktől a' pénzt felvenni,
és minekutánna azt öfzve-fzedték, francon kül-
dendő levelek által engem arról előre tudósítani
méltóztassanak, ki ki mennyit szedett bé? hogy
így előre láthassam hozzá foghatok é a' munká-
hoz. A' ki 20-ra való praenumeratziót öfzve
szed, annak a' hufz exemplárokon fellyül egy
exemplár ingyen adódik. Pesten Junius 1-ső nap-
ján 1802.

Trattner Mátyás
Privil. Könyvnyomtató.

Tudósítások.

Mostanában a' következő új könyvek jöt-
tek ki.

1. Ex Historia Revolutionis Gallicanae Mo-
numenta quatuor. Ad fidelis Populi, ac praeser-
tim Cleri aedificationem e Gallico Latine reddi-
ta. Posonii, Typis Simonis Weber. 1802. 93.
pag. 15. kr.

2. Német Grammatika egy Német Olvasó-
könyvel, és ahoz tartozó Szókönyvel egygyütt;
készítette Márton József. Második megjobbított
és bővített kiadás. Bétsben Haykul Antal betűi-
vel 1802. Doll Antal Bétsi. Könyváros köl-
tségével. — Ezen másodszori kiadásban a' Gram-
matikának minden Részé újra kidolgoztatott, és
megjobbított. Az Olvasókönyvben az újjonnan
hozzá adatott Részek summái ezek. Lessing Me-
sái. Erzékeny történetek. Találos és Rejtettség
Mesék. Rövid Rajzolatja a' Földleírásnak az új-
jabb változások szerént. A' Természeti História
három Országá, Tudomány formában előadva.

Mesék, természeti szépségek eleven leírásai, Németül és Magyarul, folyó beszédben és versekben. — A' Német-Magyar Szókönyben, csak az Olvasókönyvben előforduló szók találtatnak fel, nyóltz árkuson; a' szók száma mintegy kilentz ezerre megy. A' könyv 32 árkus, az ára a' Könyvárosoknál 1 forint 30 kr. Azon Oskolákban, a' hol a' Német nyelv taníttatik 1 forint 15 krajtzár.

Szükségesnek tartottuk előre is jelenteni, hogy a' Márton József Német-Magyar és Magyar-Német Lexiconja, mintegy még három annyival megbovítve 's jobbítva a' jövő tavaszra újra ki nyomtattatik, 's hogy annyival oltsóbban meglehessen szerezni, előfizetésre adódik ki. Az előfizetés ideje a' jövő hónap utolsó napjáig tart. Az első Rész, előfizetésre 1 for. 30 kr. a' két rész egygyütt 2 for. 30 kr. Erről rövid nap bővebben tudósítjuk a' Magyar Hírmondó Erdemes Olvasóit.

Sok Nagy Erdemű Hazafiak jelentették a' közelebb múlt Ország Gyűlése alkalmatosságával, hogy igen szeretnék, ha Hírmondókban olvashatnák, mitsoda könyvek jönnek ki időről időre, Magyar, Deák, 's Német nyelven a' Hazában. Kérjük azért Hazánk Erdemes Tudóssait, 's úgy színte a' Könyvnyomtató és Könyváros Urakat méltóztassák tudunkra adni, ha valamelly új könyv adatik ki, annak egész titulussát, nagyságot, formáját és árát, 's ha szükséges a' könyvbe befoglaltató dolgok summáját is, hogy azokat Erdemes Olvasóinkal közölhessük.

T O L D A L É K.

A' Magyar Hírmondónak, November 9-dik napján 1802-dik Efstendöben költ árkusához.

Lexicon Postale Topographicum omnium in ditionibus Caesareo - Regiis existentium Locorum.

Quam assiduus in opere meo non minus laborioso quam sumptuoso ad finem usque perducendo fuerim, praeter volumina, quibus Bohemiam, Moravam, Silesiam, Austriam et utramque Galliciam complexus sum, typis jam excussa, testatur quoque praesens, manuscripte ad prelum paratae, Hungariam atque Transylvaniam completentis Continuationis annuntiatio.

Patrocinio scilicet excelsorum regionum Dicasteriorum tum hungarico quam transylvanico Aulicorum; favori item Inclyti Consilii Locumtentalis hungarici, et Gubernii transylvanici, Gratiae porro longe exoptatissimae, qua Serenissimus Archidux, ac Regni Palatinus Josephus opus hoc jam ab exordio suo rescipere dignatus est, adjutorio denique praestantium quorundam Gentis Hungariae Virorum, unice in acceptis referendum habeo, me, de Regno Hungariae, Magnoque Transylvaniae Principatu, utroque hactenus haud integre descripto, plenum et perfectum facilioremque omnium locorum, Comitatum, prout et distantiarum Postalium exquisitorem procuraturum Opus topographicum concinnare parum exstitisse.

R r

Opus hocce meum, in commune utriusque Regni commodum susceptum, et ut ita dicam, improbo labore continuatum, ab Inclŷta quoque Natione Hungara benevole exceptum iri, eo minus dubitare licet, quo certius est, nobilem hanc Nationem non tantum omnis Litteraturae aman-tissimam esse, sed etiam Viros in quovis scientiarum genere primatum consecutos protulisse.

Peculiaris porro Gratia, qua priores Operis mei Partes a Sacratissima Sua Majestate Caesareo-Regia, Domino Domino meo clementissimo, a Russorum Imperatore, a Borussorum Rege, ab Archiduce Carolo et ab aliis Principibus exceptae, praemiisque donatae, nec non jussu praementionati Archiducis, toti Exercitui Caesareo, Regio, et ex dispositione Dicasterii Politici Au-lici, universis Germanico haereditariis Provinciis, cunctisque ibidem Postalibus Officiis, ad notitiam datae fuere, *honorifica* denique earundem in extraneis litterariis Ephemeridibus recensio, spem mihi faciunt omnino indubiam, fore, ut et haec Regnum Hungariae, Magnumque Transyl-vaniae Principatum exponens pars eandem plane benevolae exceptionis sortem expertura sit.

Observato fideliter priorum partium systemate, in hac quoque Parte.

Imo Omnia, quae in Hungaria et Transyl-vania reperiuntur loca, ordine recensebuntur alphabetico.

2do Praeter succinctam situs, potiorumque topographicarum proprietatum descriptionem, proximum quoque pro tradendis et recipiendis Litteris Postale Officium nominabitur, indicata simul distantia loci cujusvis a proxima Posta,

horaria pro pedestribus tabellariis mensura. Ut in exemplo :

Orawitza, Német - Orawitza, Orawicinum germanicum, Deutsch-Orawitza, in Hungaria superiore trans Tibiscum, (in Banatu Temessiensi) Comitatu Krassoviensi, et Processu Oraviciensi, oppidum montanum, frequens, divitibus gaudens cupri fodinis, sedem Supremo Montano Officio Banatico, nec non Postali intra Szálzkam et Kakovam Cambiaturae praebet, templaque Sacristam Romano Catholicorum, quam Graeci Ritus non Unitorum dicata habet. Incolae colendis fodinis, opificiisque plurimum intenti, sunt Germani, Valachi, Rasciani et Graeci. Monti subjectus locus, quinto Comitatus Krassoviensis Processui nomen dat, ab oriente praeruptis montibus atque sylvis, a meridie Csiklovae, ab occidente Orawicino Valachico (Oláh-Oravicza) conterminus: *Statio Postalis*.

Tota haec quarta Operis Pars tribus aut ad summum quatuor comprehendetur voluminibus; singulo semestri, nisi improvisa intervenerint impedimenta, unus prodibit Tomus, duplici titulo, in illorum gratiam, qui solam quartam hanc Partem desideraverint, insigniendus, atque alphabetica nominum, tam novorum Praenumerantium, quam et imprimis Reginum et Comitatus Officialium, qui ad Patris hujus perfectionem symbolas contulerunt, consignatione, additis item postalibus notitiis, viis itinerariis, milliariumque seu potius postalium stationum indicibus providendus.

Pro primo Partis hujus quartae Tomo *florentes*, sine tamen procurandi proportionati Exem-

plarium excudendorum numeri, non ultra ultimam Januarii anni subsequenti 1803 pendendi praenumerari possunt. Praeter viam anticipandae solutionis, singulum Volumen quatuor et medio florenis veniet. Exemplarium obtinendorum cupidi, intra Hungariam et Transylvaniam, ad concernentium Comitatum Magistratus et Suprema Postalia Officia; in Austria ad Circulorum Capitaneatus, Supremaque itidem Postalia Officia, Vienna ad Supremam Postalem Ephemeridum Politicarum Expeditionem, item ad D. D. Bibliopolas, Schaumburg et Socios in der Woll-Zeit, Wappler et Bek (pro exteris) in Seitzerhof e regione domus Consilii Aulae Bellici, D. Schuender in domo Instituti mutorum et surdorum; vel etiam immediate ad infrascriptum, sive per Litteras inscriptione *in postalibus negotiis* provisas, sive etiam personaliter in habitatione mea in Grünanger Gasse Nro. 886. Contignatione tertia, intra tamen 12mam et 2dam horam meridianam se convertere possunt, et qui sibi praecedentes quoque octo Tomos comparare voluerint, pro his inclusa noni Tomi praenumeratione 27 florenos solvent.

Datum Viennae die 15. Octobris 1802.

C r u s i u s

Caes. Reg. curr. post.
contr. Officialis.

Excellentissimo, ac Illustrissimo Domini Comiti
 Josepho Majláth de Székhely, dum post
 Gesta Varia Publica Officia, et sublimiora
 Regnorum, et Aulae Munera, Status, et Con-
 ferentiarum Minister nominatus esset per Au-
 gustum Franciscum IIum MDCCCH.

Igignem pietate Virum tot adire labores:

Impulit Virg. Æn. L. 1.

Sit Sapiens, Prudens, justus Vir, sitque modestus,
 Continuo gressu talem quae fata sequuntur?
 Nonne has Virtutes cito ferri ad summa putares?
 Singula distinctos debet perferre labores:
 Officiis gravibus Regni, Regisque Saluti,
 Et tandem lento veniunt ad maxima passu.
 Ipse solo stabili nec eas permittere sœvit
 Jupiter, ast Varias cogit peragrarè per oras:
 Ut Cunctis Terris spargantur semina justì,
 Relligionis amor, Concordia, rectus et index,
 Quo secura quies populis sit in Ordine rerum.
 Ingens Terrarum non sufficit Orbita; Pontus
 Ipse vocat pulcras ad candida vela Sorores.
 Tanta Viri justì gravitas, sapientia, postquam
 Composuit fluctus altos, aestumque marinum,
 (Quem gravitante docet Sapientia currere Luna a)
 Et postquam ingratos animorum vincere motus
 Tanta Viri potuit Constans Patientia, tandem
 Supremam ad posuit, solio qua proxima, sedem
 Hic Deus, et fecit Terrae Pontique Ministrum.

(a) Sublimiores Philosophi deducunt causam aestus ma-
 ris a gravitatione Lunae, cum hujus Phœnomena,
 cum illius accursu, et recursu conveniant re.

Floribus inspersis recreet Tibi terra Senectam
Omnis Gutta Maris ferat alto a Sydere Vitam.

Viennae 5ta Octobris 1802.

Kedveskedünk a' következő tizimő ver-
sekkel: Méltóságos Gróf Battyáni Mik-
lós Úrnak, és Méltóságos Gróf Szé-
chényi Franciska Kis Afzszonynak,
October 5-dikén 1802. lett szereztsés Men-
nyegzőjök után, Nagy Czenki mező-
város' Elöljárói', és minden más jó
szívű lakosai' örvendetes tisztelete-
iknek és szíves kívánásaiknak aláza-
tos kinyilatkoztatása Marka János
Bíró által October 5-dikén 1802

Isten hozott mi közinkbe, Méltóságos áldott Pár!
Kit tisztelettel fogadni ki ki régen óhajt már.

Mi is ugyan azért jöttünk,

Szent Fogadást a' kik tettünk:

Hogy míg élünk,

Hívek leszünk

Mi Kegyelmes Urunkhoz.

Melly szándékot vóltaképpen hogy immár kije-
lentsük

'S a' mint tőlünk kitelhetik, örömet öregbítsük,

Magát és kedves Magzattyát,

A' Szent Házasság' új Párját

Idvezleni kívánnjuk.

A' jó Istent kérni fogjuk estve, reggel és délben,
Adjon Néki áldást bőven kegyelméből min-
denben,

Kegyes és jó Magzatokat,
 Fleikhez hasonlókat!
 Úgy illy Onokákat is!

A' Tiszta szeretet' tüze Bennék mindég lángollyon,
 A' költsönös hajlandóság egymáshoz ki ne haljon,
 Békesség és friss Egység,
 Megelégedett Szív 's Hűség
 Szakadatlan ujulljon.

'S ha számos esztendőök után majd végére úgy lát-
 zik,
 Hogy a' földi életekkel az Isten megelégszik:
 Adgyon Nékik Boldogulást,
 Menyországban örök lakást!
 Mire már Ament mondunk.

Illyen titulusú versek is kerültek hozzánk
 nyomtatásban: Ének Nagy Méltóságú
 Gróf, Sárvári Felső Vidéki Széché-
 nyi Ferentz', Ő Excellenziaja', Cs.
 Kir. Kamarás' és Belső Titkos Taná-
 tsos', Tek. Nemes Somogy Vármegye'
 Fő Ispánnnya', a' Felséges Septemvi-
 ralis Táblának Bírāja', Magyar Or-
 szág' Fő Kamarássa', és Nápoly-Kirá-
 lyi Sz. Januarius', Rendjének Nagy
 Vitéze', és Nagy Méltóságú született
 Féstetits Juliánna Grófné, Ő Excellen-
 tziája', Tsillag Keresztes Dáma', hú-
 szon öt esztendőök után újonnan meg-
 állt Mennyegzői öröm napjára 17-dik
 Septemberben 1802. Liebenberg János,
 a' szép Tudományok' és Filozofia' Dok.

tora, és az Ifjú Gróf Széchényi István' Nevelője által. Sopronban, Nyomtatott Sziész Antal. Jósef Betűivel.

A' hasznos Magyar Könyvek száma szaporodott következendő tizimű munka által: Lélius vagy Magyar Tudós Cicerónak Beszélgetése a' Barátságról. Magyarázta Virág Benedek. Pesten Trattner Mátyás betűivel 1802. Gyönyörűséggel lehet az említett Könyv eleibe nyomtatott Előljáró beszédet olvasni, mellyből kitetszik, melly igen óhajja a' T. Író azt, hogy született nyelvünkön is lehessen ne csak olvasni, hanem minél több hasznos dolgot is olvasni. Szembetűnő az a' kellemetes mérséklés, mellyel maga a' T. Úr ítélt ezen munkájáról, és a' mellyet a' Könyv végére ragasztott emlékeztetésében olvashatni.

Olly munkátska is jött hozzánk, melly versekben van foglalva, és ilyen titulusú: a' Hazaszedezése, az Ország Gyűlése előtt, a' Magyar nyelv tökéletesítése iránt. Bozóki István által, Posonyban Belnay György betűivel. Nádor Ispány Ö Királyi Hertzegségének van ajánlva ez a' munkátska, ki azt kegyelmesen fogadni, és nyomtatására költséget adni méltóztatott.